

Nhân k n m ngày nhà văn Bùi Hiên - m t nhà văn đã t ng c ng tác v i T L c Văn Đoàn - v a qua đ i (11-3-2009, th 91 tu i), chúng tôi xin m i quý b n th ng th c truy n ng n đ u tay c a ông v t năm 21 tu i (1940). Truy n ng n này đã đ c các nhà văn Khái H ng, Th ch Lam và Hoàng Đ o tán th ng, ch n đ ăng trên t Ngày Nay v i i g i th u c a Khái H ng h t s c nh t tình. Năm sau (1941), t p truy n ng n cùng tên "N m V " cũng do Nhà xu t b n Đ i Nay c a T L c Văn Đoàn n hành và ông tr thành n i t ng.

Bùi Hiên sinh ngày 22 tháng 11 năm 1919, t i làng Phú Nghĩa H , xã Ti n Th y, huy n Qu nh L u, Ngh An. V n sinh tr ng trong m t gia đình khá gi , ông s m đ c ti p xúc v i văn hóa Pháp và ch u nh h ng r t m nh c a nhóm T L c Văn Đoàn. Các truy n ng n c a ông nh : N m V (1940), Ma Đ u (1940), Chi u S ng (1941), Thu c Đ c (1941)... h u h t đ u đ c đ ăng trên báo Ngày Nay c a T L c Văn Đoàn. Năm 1941, ông cho xu t b n t p truy n ng n "N m V " (Nhà xu t b n Đ i Nay, Hà N i) và t p truy n ng n nhanh chóng n i ti ng.

Tr c năm 1975, t i Sài Gòn, trong cu n "L c s Văn h c Vi t Nam", nh n xét v Bùi Hiên, nhà văn Th Phong ghi:

"Truy n ng n tr c th i k chi n tranh c a ông có tính cách đ a ph ng, v t r t hình nh quê h ng n i ông sinh tr ng, cho nên Vũ Ng c Phan cho r ng "N m V " c a Bùi Hiên có âm h ng nh Eugène Roy c a Pháp, t ng i dân quê mi n Nantes, nh ng nét đ m đà nh Chateaubriand v t "La Brière" ho c Joseph de Pesquidoux trong "Chez nous sur la glèbe"."

Xin m i quý b n th ng th c. Truy n ng n đ u tay mà v t đ c nh th này năm 21 tu i k nh h t s c tài tình. Năm 1955, h c ti u h c t i Sài Gòn, chúng tôi ph i h c thu c lòng văn trích gi ng trong tác ph m này cũng nh đ n "Tôi Đi H c" c a nhà văn Thanh T nh. Thì ra lúc y ông Bùi Hiên m i 36 tu i. Quý b n n c ngoài đ c i truy n này và suy nghĩ k th y r t thú v .

N m V

Bùi Hiên

Chị Đò chọt rùng mình nhó, vì thò y buồn buồn ò bồng chân. Và, trong cò đòng nòa ý thò c cò a giò c ngò bò quò y phá, chò rọt chân lòi. Cái buồn buồn chò cò m thò y rõ rọt nó chò y trên ò ng chân ròi tòi gót thì biò n đi.

Chò cò a mình. Thân thò đau đòn khò p cò. Cùi tay mòi mọt ròi đánh thò ch. Mọt vòn nhòm, chò cò nghĩ, cò nhò xem mình đang ò đâu. Và chò chọt hiò u ra là mình vòn nòm trên nòn đọt, trong gian buòng hò p và mùi ò m mọt c tanh nhò t đòng thành lòi p đò c xông lên mũi.

Tò ngoài đòa vào, tiòng xôn xao đã hòi ròi ròi c đò m buồn cò a làng mọt c vò chiò u. Sò hò t đòng cò a cuò c sòng ngoài kia khiò n chò tòi c bòi c, và chò muòn chòi lên mọt câu đò nguyòn ròi a bòi t kòi ai. Đã hai ngày hai đêm, chò nòm dài trên đọt ò m cò a căn buòng hò p tòi. Chò đã tòi đò y đòa nhò vò y, vì mọt câu chuyòn không đâu. Sáng hôm kia anh Đò mòng chò vò tòi đi ngò không đóng cò a chuòng gà. Chò lòi m bòi m còi lòi:

- Quên mọt bòa cũng chòng sao! Chào ôi! Chăm sóc đòn gà gòm, đò hòn đò tròng nào là nuọt lòn đi tròng ò y mà!

Anh Đò giòn tím mọt dòi làn da đen, lòn ng lòn đi ra. Nhòng chò Đò, vò i cái nò dai đòng cò a đàn bà, vò a quét sân vò a kiòm câu đằm chò c. Chò bòi o con em chòng:

- Xin òi! Rày tao giao cho mi vòi c đóng cò a chuòng gà đó! Đò c tròng nào thì đem cho anh mi ăn ròi anh mi cho cái vò.

Anh Đò chòng nói chòng ròng, vò t mòng lòi i anh đang vá, xông tòi túm lòi y vò trong hai bàn tay sọt, lòi xò nh xò ch vào buòng; đò n anh ném vò xuòng đọt, nhò ném mọt đòng giò. Chò Đò đò ngoài ra, nòm thòng còng nhò ngò ò i chọt ròi. Anh đò p vào mông vò mòi y cái, đò n bòi ra.

Con Xin phòi nòi u còm sáng thay chò. Đòn mâm ròi, nó vào buòng gòi, nhòng chò Đò nòm lì. Anh Đò vào lòi chò ra, chò búi chọt lòi y chân giò ò ng, miòng ngoò p vào chân chòng. Anh đau quá kêu lên: "Ái! Đò chó cò n! Đò c, đã muòn nòm vò tao cho nòm".

Bà m̄ ch̄ ng đang ̄ ch̄ bán m̄ cá mà con trai đánh đ̄ c h̄ i đêm, nghe con Xin ra mách, v̄ i ch̄ y v̄ . V̄ i t̄ t c̄ cái h̄ ng h̄ c̄ a nh̄ ng bà m̄ ch̄ ng, m̄ x̄ m x̄ m vào bū ng, ch̄ ng n̄ nh, bàn tay ngō t ra sau, và h̄ ch m̄ t n̄ t:

- Này con kia, mū n t̄ t thì nḡ i d̄ y mà lo ăn làm. Ch̄ ng ai h̄ i đâu nuôi đ̄ a n̄ m ăn v̄ .

Ch̄ Đ̄ n̄ m im. M̄ cúi xū ng đ̄ nh l̄ i d̄ y, l̄ i b̄ ngō p vào tay; m̄ v̄ a ch̄ y ra, v̄ a kêu nh̄ s̄ p b̄ ch̄ t ch̄ m: "Ua, làng n̄ c ôi! A, làng n̄ c ôi! H̄ n c̄ n đ̄ t tay tôi r̄ i!"

Th̄ là câu chuȳ n thành to và không th̄ vẫn h̄ i. Chī u đó vài bà con trong h̄ đ̄ n h̄ i thăm; có đôi đ̄ a bé tò mò ghé m̄ t nhìn vào bū ng. Anh Đ̄ ḡ t đ̄ i ra, đem bū c ̄ c̄ a m̄ t m̄ ng bū m rách làm r̄ m che.

Trong bóng t̄ i, ch̄ Đ̄ th̄ y d̄ ch̄ u h̄ n, và th̄ m cảm ̄ n ch̄ ng, ch̄ đã có ý mū n thôi n̄ m v̄ .

Nh̄ ng đ̄ n đêm, anh Đ̄ vào bū ng nḡ , anh ch̄ nói m̄ t câu c̄ t l̄ n:

- Mū n t̄ t mū n lành thì d̄ y!

T̄ mình nḡ i d̄ y thì s̄ ng m̄ t, ch̄ Đ̄ n̄ m ch̄ . Nh̄ ng anh ḡ t:

- Mū n đ̄ p thêm cho ít cái n̄ a l̄ m.

R̄ i tr̄ o lên gī ng nḡ . Ch̄ Đ̄ n̄ m m̄ t đêm d̄ i đ̄ t l̄ nh bū t x̄ ng không sao nh̄ m m̄ t đ̄ c. Sáng hôm sau, ch̄ ng ra r̄ i, ch̄ l̄ m c̄ m t̄ i gī ng, l̄ y hai manh chī u, m̄ t tr̄ i ra đ̄ t,

m̄ t đ̄ p lên mình, đánh m̄ t gī c dài khoan khoái. Đó là l̄ n đ̄ u ch̄ đ̄ c nḡ ngày m̄ t cách say s̄ a, không b̄ qū y r̄ y; l̄ n đ̄ u ch̄ n̄ m cái thú nhàn h̄ c̄ a các bà t̄ nh thành.

Nh̄ ng đ̄ n đêm, anh Đ̄ tàn nh̄ n đ̄ y ch̄ lẫn ra, gī t l̄ y chī u và ch̄ l̄ i n̄ m m̄ t đêm trên đ̄ t c̄ ng l̄ nh.

Tī ng xôn xao ngoài kia nh̄ d̄ n, nh̄ d̄ n... Th̄ c ra, ngày ch̄ a t̄ t; nh̄ ng thính quan ch̄ đã ȳ u đi trong s̄ m̄ t nh̄ c toàn thân, m̄ t s̄ m̄ t nh̄ c r̄ i r̄ a, khī n cho x̄ ng m̄ m, th̄ t nh̄ o và ngón tay c̄ qū p, s̄ m̄ t nh̄ c gây b̄ i c̄ n đói. Ch̄ nh̄ n ăn đã hai ngày! Đó không ph̄ i là cái đói gī a v̄ o, qū n qū i, n̄ o đ̄ ng c̄ a nh̄ ng mī ng ăn h̄ m h̄ . V̄ n tính ăn ít, làm nhī u, ch̄ ch̄ th̄ y m̄ t cái đói nh̄ n n̄ i nó th̄ nh thō ng cào x̄ t trong đ̄ dày. Hình nh̄ m̄ h̄ i toát trên trán l̄ nh, nh̄ ng ch̄ không còn đ̄ s̄ c đ̄ a tay lên s̄ . Ch̄ c̄ a mình quay nghiêng vì n̄ y gī n̄ m nḡ a, da b̄ ng căng ép lên đ̄ dày tr̄ ng r̄ ng, nh̄ m̄ t hòn đá n̄ ng.

Ch̄ n̄ m co nh̄ con chū t ch̄ t, b̄ ng thóp l̄ i. M̄ t m̄ tr̄ n tr̄ n dán vào m̄ t vuông sáng mà có l̄ ch̄ cũng không nh̄ n ra là l̄ thông đ̄ đùn rác r̄ i quét ̄ trong bū ng ra.

Ch̄ t m̄ nh bū m che c̄ a lay đ̄ ng. Ch̄ không nghe đ̄ ng nh̄ ng th̄ y m̄ t v̄ t ánh sáng l̄ p loáng và m̄ nh v̄ i b̄ nâng lên đ̄ l̄ m̄ ng da tr̄ i. R̄ i m̄ t cái đ̄ u ló vào trong vùng ánh sáng tam giác ̄ y, cái đ̄ u tóc b̄ ph̄ khăn qū n c̄ u th̄ c̄ a m̄ ch̄ ng ch̄ . Ch̄ Đ̄ lī c nhìn lên, nh̄ ng không th̄ y rõ m̄ t m̄ , s̄ p bóng t̄ i. Tuy v̄ y, ch̄ t̄ ng t̄ ng m̄ ta đ̄ ng đ̄ o đòi m̄ t l̄ c l̄ o nḡ i trong vòm sâu h̄ m; và ch̄ nghĩ th̄ m: "Mình mà ch̄ t thì cũng r̄ y v̄ i mình! Quan kh̄ m, l̄ h̄ ch, r̄ i h̄ cũng đ̄ n lo mà ch̄ t luôn thôi! ̄ , mình c̄ n̄ m đây, không vào b̄ ng đ̄ y mà ch̄ !" Cái đ̄ u bī n đi và khung sáng s̄ p t̄ i.

Cái c̄ m giác bū n bū n l̄ i t̄ i ám ch̄ , l̄ n này ̄ đ̄ u ngón chân cái; ch̄ cũng không bū n r̄ t chân l̄ i. Nó ch̄ y đ̄ n lên, đ̄ ng ̄ m̄ t cá, tī n t̄ i đ̄ u ḡ i, chui vào m̄ t chút xíu đ̄ i v̄ y ch̄ , r̄ i ch̄ y tr̄ ra. Đ̄ n b̄ ng chân, nó bī n đi. B̄ ng m̄ t bóng đen nh̄ v̄ t qua l̄ h̄ ng; ch̄ nh̄ n ra m̄ t con chū t nh̄ t.

M̄ t lát sau, con chū t l̄ i hī n ra trong khung tr̄ ng. Nó quay đ̄ u bên này, bên kia, ch̄ y t̄ ng ch̄ p nḡ n trên nh̄ ng cái chân nh̄ thoãn thō t, đ̄ ng l̄ i, ch̄ y ít b̄ c v̄ i vàng, đ̄ ng l̄ t n̄ a, r̄ i ch̄ y tr̄ l̄ i nh̄ đ̄ nh̄ ai. Nó đ̄ ng yên, quay nhìn vào bū ng, m̄ t tròn nḡ i ánh đ̄ hoe nh̄ h̄ t nḡ c. Con v̄ t xinh nh̄ có m̄ t dáng đ̄ i u n̄ a nghi nḡ , n̄ a tinh ngh̄ ch. Sau cùng, nó ch̄ y

vào buổi ng, x̄ p t̄ i bàn tay ch̄ Đ̄ lê trên đ̄ t. Nó v̄ nh tai nhìn r̄ t lâu nh̄ ng ngón tay rung rung, đ̄ n khôn ngoan ch̄ y v̄ phía vách, l̄ n trong bóng t̄ i.

Tī ng bát đĩa lách cách d̄ i b̄ p làm nao lên trong lòng ch̄ m̄ t nī m gī n d̄ . H̄ ! H̄ v̄ n ă n đ̄ b̄ a và no b̄ ng. Đã không mū n lo, đ̄ r̄ i ch̄ cho m̄ lo. Khi quan v̄ khám án m̄ ng thì nh̄ ng k̄ kia hãy lī u mà bán thuȳ n bán l̄ i đi thôi!

Con chū t nh̄ t núp trong t̄ i lâu l̄ m, r̄ i l̄ i ch̄ y ra. Lòng v̄ n sôi t̄ c b̄ c, ch̄ Đ̄ choài tay đ̄ nh b̄ t. Nó kêu lên m̄ t tī ng nh̄ n hō t, v̄ t ra l̄ sáng r̄ i thō t bī n, đ̄ l̄ i trên đ̄ t m̄ t v̄ t tr̄ ng nh̄ b̄ ng h̄ t đ̄ . Ch̄ Đ̄ c̄ m l̄ y, nh̄ n ra m̄ t m̄ u khoai xát khô, bèn b̄ t̄ t vào mī ng. N̄ c̄ mī ng nhò n h̄ t đ̄ y trên l̄ i, t̄ m v̄ nḡ t c̄ a khoai.

M̄ t ý nghĩ lóe ra trong trí óc ch̄ Đ̄ . Thu góp s̄ c tàn, ch̄ lê mình v̄ phía vách, gī tay qū qū ng trong bóng t̄ i. M̄ t cái ch̄c b̄ v̄ t ra đ̄ t, v̄ i m̄ t tī ng n̄ ng n̄ khô khan. Tay ch̄ đ̄ a l̄ n mī ng ch̄c, n̄ m l̄ y cái nút l̄ n làm b̄ ng m̄ t nui r̄ m b̄ c lá chū i, c̄ s̄ c rút. Nút b̄ t tung, và nh̄ ng lát khoai rào r̄ t tuôn ra tr̄ ng đ̄ t. Ch̄ Đ̄ v̄ i vàng b̄ c l̄ y m̄ t n̄ m trong tay run run, v̄ ng v̄ đ̄ a vào mī ng. Khoai r̄ i l̄ t̄ xū ng. Ch̄ Đ̄ n̄ m nḡ a ra, nhai. Ch̄ nhai nḡ m ngoàm, h̄ c t̄ c, tr̄ n m̄ t nū t. Ch̄ c̄ m th̄ y r̄ s̄ c̄ xát trên da th̄ c qū n c̄ a nh̄ ng m̄ u khoai ch̄ a nghī n k̄ . Khi b̄ ng đã thôi b̄ s̄ c căng ép, ch̄ quay n̄ m nḡ a, nhai ch̄ m h̄ n. M̄ t nhìn m̄ t l̄ h̄ ng tr̄ ng trên mái tranh, tay đ̄ a đ̄ n t̄ ng mī ng khoai lên mī ng, ch̄ nhai m̄ t cách t̄ t̄ n quý phái, đ̄ n̄ c̄ mī ng tī t ra nhī u ngà o mī ng ă n thành m̄ t làn b̄ t m̄ m, nḡ t và th̄ m mát.

Nh̄ ng m̄ t lát sau, m̄ t s̄ khó ch̄ u b̄ ng chī m l̄ y ch̄ . Ch̄ Đ̄ th̄ y t̄ c ách trong b̄ ng quá đ̄ y, t̄ ng có m̄ t hòn đá n̄ ng trong đó, khī n ch̄ không trăn tr̄ mình đ̄ c. Trên đ̄ u máu t̄ , và ch̄ Đ̄ n̄ m thī p đi trong c̄ n b̄ i th̄ c, bàn tay m̄ v̄ n đ̄ t trên nh̄ ng lát khoai còn l̄ i m̄ t đ̄ t.

Ch̄ Đ̄ ren rén nḡ i d̄ y, lê đ̄ n c̄ nh vách, ghé m̄ t vào m̄ t l̄ h̄ ng nh̄ nhìn ra sân. Ch̄ th̄ phào m̄ t tī ng. Ông Lý s̄ p đ̄ n th̄ c. M̄ ch̄ ng ch̄ đ̄ ng t̄ m tr̄ u, anh Đ̄ x̄ng xít nh̄ c chī c ph̄ n ra sân đ̄ "làng" nḡ i. Con Xin nḡ i x̄ m trong m̄ t góc, lo đánh b̄ chén c̄ c c̄ ch th̄ n thùng n̄ m trên cái đĩa Tàu c̄ r̄ t đ̄ p mà anh Đ̄ đã l̄ y đ̄ c trên m̄ t chī c tàu ô trôi lênh đênh vô ch̄ ngoài b̄ c̄ sau m̄ t tr̄ n cū ng phong nào.

Ch̄ tr̄ l̄ i ch̄ cũ, n̄ m dū i c̄ ng, khoan khoái đ̄ i. Cái trò đùa th̄ c đã kéo dài quá th̄ . Ch̄ n̄ m v̄ b̄ y ngày tr̄ i r̄ i! Hôm nh̄ con chū t nh̄ t, ch̄ khám phá ra cái kho l̄ ng th̄ c b̄ t nḡ y, ý nghĩ th̄ nh̄ t đ̄ n v̄ i ch̄ là m̄ t ý nghĩ ph̄ c thù: ch̄ s̄ n̄ m dài ra đó, ít ra cho đ̄ n lúc còn tr̄ l̄ i cái ch̄oé không. Cho đáng kī p!

Nh̄ ng ch̄ ch̄ ng ph̄ i dùng nhī u b̄ a khoai s̄ ng m̄ i nh̄ n th̄ y r̄ ng th̄ c ăn kia cào xót rū t và h̄ i trong b̄ ng đ̄ y trình tr̄ ch. M̄ t đôi khi n̄ c̄ l̄ n đ̄ n c̄ , v̄ chua ḡ t, suýt trào ra ngoài mī ng lúc ch̄ n̄ m nghiêng; ch̄ nh̄ m m̄ t nū t đánh c̄ c, và v̄ chua khī n ch̄ rùng mình.

C̄ s̄ đã thành nghiệm tr̄ ng, ch̄ còn ch̄ "làng" đ̄ n m̄ i phân x̄ đ̄ c. M̄ i khi th̄ y cái đ̄ u m̄ ch̄ ng ghé m̄ t nhìn vào, ch̄ th̄ r̄ c lên nh̄ ng h̄ i ghê r̄ n nh̄ nḡ i s̄ p ch̄ t, đ̄ m̄ lo l̄ ng thêm. V̄ y mà nh̄ ng ngày dài ch̄ đ̄ i v̄ n trôi đi, ông Lý v̄ n bī t tâm đ̄ ng. Đã có lúc ch̄ nghĩ: "Hay là h̄ c̄ đ̄ mình n̄ m th̄ này cho đ̄ n ch̄ t đói?" Và gī n đ̄ sôi lên trong lòng, ch̄ l̄ i nghĩ đ̄ n chuȳ n c̄ n l̄ i.

Th̄ c ra, m̄ ch̄ ng ch̄ không vô lo nh̄ ch̄ t̄ ng. Trong b̄ n t̄ i lī n m̄ luôn ra ch̄ u ch̄ c nhà ông Lý. Nh̄ ng ông Lý và ông Phó m̄ c vī c quan trên ph̄ . T̄ i hôm th̄ năm, m̄ cū ng cū ng lên, đ̄ n t̄ n b̄ n đ̄ i. M̄ v̄ a ch̄ y theo ông Lý v̄ , v̄ a k̄ l̄ s̄ tình. Ông Lý h̄ n:

- Mai đ̄ n.

M̄ m̄ ng cū ng, đem đ̄ a tr̄ u khô v̄ n b̄ ng cò kè vào trút lên c̄ i bà Lý, r̄ i ch̄ y v̄ báo tin cho con.

Ông Lý b̄ c vào, xúng xính trong chī c áo l̄ ng r̄ ng và l̄ p k̄ p đôi giày da. Khuôn m̄ t phì n̄ n t̄ i n̄ nh̄ m̄ t cái hoa, mà nh̄ y là cái mũi đ̄ ch̄oé, to l̄ lũng và đ̄m l̄ ch̄ nh̄ da trái b̄ i.

Ông đ̄ t đít nḡ i; theo thói quen, ông đ̄ p hai bàn chân vào nhau ph̄ i đ̄ t, r̄ i m̄ i đ̄ a lên x̄ p b̄ ng trên ph̄ n. Đ̄ n hách đ̄ ch ḡ i:

- Con m̄ Đ̄ đầu r̄i?

M̄ t nḡ i em h̄ anh Đ̄ đã đ̄ ng ch̄ c s̄ n, vào bū ng nh̄ c ch̄ ra; chân ch̄ lê x̄ nh x̄ ch trên đ̄ t. Ch̄ gī cách c̄ ḡ ng m̄ i nḡ i lên đ̄ c nḡ ng c̄ a. Tóc ch̄ r̄i bù, khăn x̄ xū ng che m̄ t m̄ t; ch̄ đã t̄ sō n m̄ t b̄ m̄ t ch̄ t đ̄i b̄ y ngày.

Hàng xóm đ̄ n xem, đ̄ ng vây thành vòng bán nguȳ t. Nh̄ ng đ̄ a con nít nghiêng đ̄ u h̄ p háy nhìn b̄ ng đ̄i m̄ t nh̄m, hai tay ch̄ p l̄i trên cu t̄ ng nḡ ng. Vài cô gái kháo nhau:

- ? Đ̄ tài nh̄ n ḡ m, bay . B̄ y tám ngày, mà ch̄ ng ḡ y đi tí nào.

Ch̄ Đ̄ s̄ d̄ ch mép c̄ i l̄ ng l̄ .

Ông Lý nh̄ p trà r̄i c̄ t tī ng:

- Sao đó, đã ng d̄ y ch̄ a? Chà, v̄ ch̄ ng nḡ i ta ăn v̄ i nhau năm năm, m̄ i năm, cãi l̄ n nhau cho h̄ n đáng; đ̄ ng này, đ̄i v̄ ch̄ ng son, anh nh̄ m̄m nḡ c, em còn nh̄ đ̄i đ̄a vàng, ha ha ha... ch̄ a chi đã gī n h̄ n, r̄i l̄n ình ra n̄ m v̄ .

S̄ khoái hō t̄ m ỉ c̄ a ông Lý khī n m̄ i nḡ i c̄ i theo; và, đ̄m nh̄ n, m̄ t cô gái trong b̄ n đ̄ ng xem lī n đ̄a m̄ t câu: Ông Lý hát ph̄ ng gī i l̄ m đó.

Ông Lý lī c nhìn cô m̄ t thoáng mau, r̄i l̄ p nghiêm ông h̄ i:

- Sao? B̄y gī mū n hòa thū n v̄ i nhau l̄i không? Hay là mū n ly đ̄ , thì ta cho đ̄ ng tī n chī c đ̄a mà v̄ cùng b̄ m̄ ?

M&# anh Đ&# đ&#ng ch&#p tay th&# a:

- Th&# a ông, ch&# con &#y t&# l&#m. M&#ng h&#n m&#t ti&#ng h&#n c&#i l&#i hai ti&#ng, r&#i h&#n l&#ng loan, h&#n gieo mình n&#m v&#, h&#n c&#n đ&#t tay tôi. Xin làng c&# phép x&# thì đ&#i &#n l&#m.

- Th&# m&# mu&#n hai bên ly d&# à?

- B&#m không! B&#m không! Là tôi trình đ&# làng bi&#t cho nh&# th&# thôi.

M&# v&#i nói th&#. M&# đ&#i gì mà cho d&#u v&#, đ&#a d&#u m&# v&#n t&# hào mát tay m&#i ch&#n đ&#c. Ch&# Đ&# tuy x&#u tính th&#c, nh&#ng hay làm, đ&#m đ&#ng t&#t c&# vi&#c trong nhà. V&# c&#i ch&# có ph&#i t&#n ít d&#u; ti&#n anh Đ&# dành đ&#m trong hai năm đi ch&#i, t&# khi còn là m&#t chú trai n&#u c&#m xách n&#c cho đ&#n khi lên anh b&#n lành ngh&# đ&#u đ&#c vào đó h&#t.

Ông Lý g&#t:

- Mu&#n đ&#ng nào thì nói rõ ra m&#t đ&#ng!

Anh Đ&# v&#n đ&#ng ch&#p tay trong góc nhà, nói ra:

- Th&# a ông, ông x&# cho tôi ph&#n nào, tôi đ&#c nh&# ph&#n n&#y.

- Ăn nói hàm h&# th&# thì ai bi&#t đ&#ng nào mà x&#! M&# Đ&#! Mu&#n &# hay mu&#n v&#?

- D&# tr&#m s&# nh&# ông c&#, ông cho sao thì đ&# c&# v&# y... Tr&#m s&# cũng là nh&# ông.

Ch&# Đ&# đ&#p v&# y, gi&# ng kéo dài nh&# m&# i m&# t. Ông Lý đét vào đ&#i, b&# th&# t v&# ng:

- Th&# thì cha ai mà x&# đ&# c. Anh nói "nh&# ông", &# nói "nh&# ông", sao mà hai anh &# khéo b&# o nhau ghê. Đã đ&# ng ý v&# i nhau th&# thì, thôi! Cho đoàn t&# !

M&# i ng&# &# i v&# n im l&# ng. Th&# y l&# i tuyên án không hi&# u qu&# và câu khôi hài kín đáo không ai th&# ng th&# c, ông Lý ng&# i l&# ng thình u&# ng n&# c.

Anh Đ&# b&# c ra rút n&# c. B&# y gi&# ch&# Đ&# m&# i ch&# t nh&# n th&# y ch&# ng mình m&# c áo dài. Cái áo l&# ng t&# ng nh&# s&# p b&# t tung trên thân hình v&# m v&# c&# a anh dân chài, &# ng áo ch&# t vào c&# tay đen, và tà ng&# n đ&# p cũn c&# n trên đ&# u g&# i. Ch&# Đ&# v&# cúi m&# t, li&# c nhìn qua m&# tóc r&# i trên trán, và m&# m c&# i ng&# m nh&# ng c&# ch&# ng&# ngô c&# a ch&# ng. Ch&# nh&# l&# i hôm c&# i, anh Đ&# ng&# ng ngh&# u trong cái áo l&# ng đ&# &# y còn m&# i nguyên, và cái qu&# n c&# ng đét h&#, thì th&# p l&# y tr&# c bàn th&#. Ch&# b&# t giác c&# i lên ti&# ng. Anh Đ&# quay nhìn, càng ng&# ng ngh&# u thêm, th&# hai bàn tay đ&# i áo, r&# i ch&# p l&# i, r&# i g&# i đ&# u, r&# i mân mê khuy áo. Sau cùng anh m&# m c&# i cho đ&# th&# n. Ông Lý kêu lên:

- &#, anh &# c&# i v&# i nhau r&# i đó kìa! C&# n gì ai phân x&# n&# a!

Con Hoét mách:

- M&# &# i, &# Đ&# vào bu&# ng.

M&# Bình ch&# y vào, th&# y ch&# Đ&# đ&# ng ch&# i đ&# u. M&# h&# i:

- Mi l&# y gì đó?

- L̄y gì đầu?

Khi m̄ Bình ra r̄i, con Hoét, còn nh̄ mà đã ranh v̄t, đ̄ng nhìn. T̄ ngày ch̄ nó v̄ nhà ch̄ng, nó v̄n quen coi ch̄ nh̄ nḡ̄i xa l̄, theo ḡ̄ng m̄ nó. Con gái là con nhà nḡ̄i... M̄i khi th̄y ch̄ v̄ ch̄i nhà l̄y v̄t gì, nó kêu lên nh̄ b̄ m̄t c̄̄p. Ch̄ Đ̄ ch̄i đ̄u xong, th̄n nhiên đi ra. Con Hoét yên tâm, không nḡ ch̄ nó đã mang m̄t b̄c khoai khô trong tà áo nâu dài būc túm, b̄c khoai đã ăn tr̄m đ̄̄c trong chum m̄ ch̄.

V̄ đ̄n nhà ch̄ng, ch̄ len lén nhìn, r̄i th̄ng tūt vào būng. Ch̄ m̄ nút tà áo ra, tūn khoai vào ch̄c, v̄a v̄n đ̄y nh̄ tr̄̄c.

M̄t hôm tr̄i h̄ng n̄ng hanh vàng, m̄ ch̄ng ch̄ đem khoai ra sân ph̄i. Ch̄ Đ̄ nḡ̄i đan l̄̄i trong nhà, h̄i h̄p nhìn ra. M̄ đ̄a bàn tay n̄i gân r̄i xòa đ̄ng khoai. Ch̄t m̄ l̄ng yên nh̄ đang suy tính gì lung l̄m. M̄ c̄m m̄t lát khoai, nhìn mãi trong m̄t nḡ̄c nhiên tâm l̄ng. M̄ di di móng dài ngón tay cái lên trên, c̄ c̄o l̄p v̄ xám. Sau cùng, m̄ ngōnh vào, nói v̄i con dâu đ̄u phát kīn m̄i m̄ c̄a m̄:

- M̄ Đ̄ này, cái ch̄c khoai mình nút không ch̄t đ̄ gió vào, thành th̄ c̄ l̄p khoai trên h̄n s̄m đen m̄t l̄i.